

Rapportage

Publieksinformatie studietoeslag

September 2023
Gecorrigeerd

Nog steeds onvoldoende informatie bij gemeenten

De studietoeslag

Studenten met een beperking kunnen in aanmerking komen voor studietoeslag als ze vanwege hun beperking niet kunnen werken naast hun studie. Deze kunnen ze aanvragen bij de gemeente waar ze wonen. Uit onderzoek van Ieder(in) in augustus 2023 blijkt dat slechts 21% van de gemeenten juiste en volledige informatie op hun website toont.

Onderzoeksvraag en aanpak

De centrale onderzoeksvraag luidde: voeren gemeenten in 2023 de studietoeslag op de juiste manier uit? Daarbij keken we naar drie specifieke aspecten, namelijk de beschikbaarheid en juistheid van publieksinformatie, de gehanteerde bedragen en de gestelde voorwaarden.

De onderzoeker, Hazar Chaouni, volgde dezelfde onderzoeksmethode als in 2022, door op elke gemeentewebsite 'studietoeslag' in te voeren in de zoekbalk. Op basis van de informatie die dat opleverde, werden de gegevens ingevuld. Bij 'publieksinformatie' beoordeelde de onderzoeker of deze afwezig was ('geen info'), onjuist of onvolledig, of juist en volledig. Bij de gehanteerde bedragen vulde de onderzoeker het bedrag in dat op de website werd vermeld voor een 18-jarige student. Bij de gestelde voorwaarden en aanvraagprocedure vulde de onderzoeker kwalitatieve informatie in, zoals de manier waarop je een aanvraag kunt doen.

Correctie 18/9/2023

Bij het verzamelen van de data een van de criteria voor beoordeling als 'juist' in eerste instantie niet goed toegepast (namelijk het tweede criterium, zie hieronder). In deze versie van de rapportage is dat gecorrigeerd.

Ter verheldering lichten we hieronder de criteria toe:

De informatie op de gemeentewebsites wordt beoordeeld als 'juist' wanneer:

1. De drie voorwaarden worden gecommuniceerd die zijn gesteld door de [Rijksoverheid](#):
 - (a) recht op studiefinanciering of basistoelage als tegemoetkoming voor scholieren
 - (b) student kan niet bijverdienen vanwege hun beperking
 - (c) student heeft géén Wajong-uitkering
2. De gemeente voldoet aan de actuele (per 1 juli 2023) minimumbedragen of kiest voor hogere bedragen
3. Er geen aanvullende voorwaarden worden gesteld die in strijd zijn met landelijke wetgeving.

Onjuiste of onvolledige info:

1. Eén of meerdere voorwaarden die zijn gesteld door de Rijksoverheid ontbreken of zijn onjuist geformuleerd.
2. De gemeente voldoet niet aan de actuele (per 1 juli 2023) minimumbedragen, bijvoorbeeld omdat er geen bedragen worden gecommuniceerd of te lage bedragen.
3. Er aanvullende voorwaarden worden gesteld die in strijd zijn met landelijke wetgeving.

Geen info:

1. Zoeken op "studietoelage" in de zoekbalk van de betreffende gemeente levert geen publieksinformatie op in de treffers. Een verwijzing naar een verordening, begroting, of notulen van een raadsvergadering is géén publieksinformatie.
2. Verwijst de gemeente naar een uitvoeringsinstantie? Dan moet worden verwezen naar de juiste pagina met publieksinformatie op de website van die uitvoeringsorganisatie.

Minder slecht dan in 2022

In 2022 deed Ieder(in) ook al [onderzoek naar de publieksinformatie van gemeenten over studietoelage](#). Toen bleek dat een magere 18% van de gemeenten hun informatievoorziening op orde had. In 2023 is dat aantal toegenomen, van 63 naar 73 gemeenten. Ook is het aantal gemeentes dat helemaal géén informatie over studietoelage publiceert, afgenomen (van 128 gemeentes in 2022 naar 83 gemeentes in 2023).

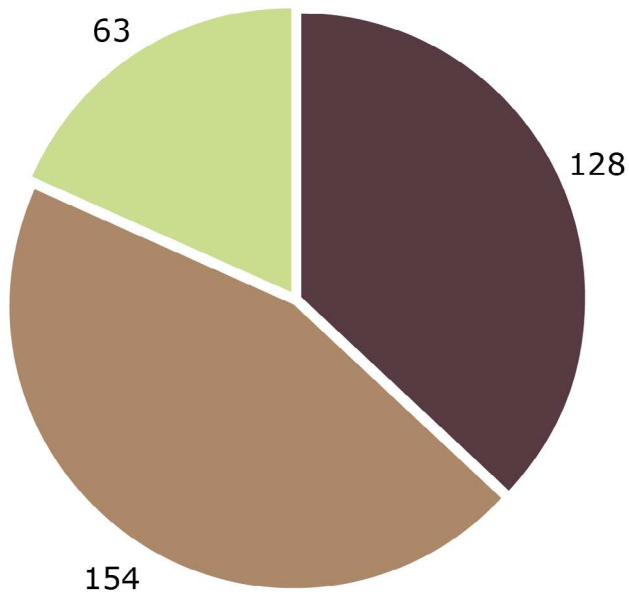
Toch is dit ondermaats. Nog steeds geldt namelijk dat er in 83 gemeenten (24%) géén informatie over studietoelage op de website staat. En in 186 gemeenten (54%) is de gepubliceerde informatie onjuist of onvolledig. Dat is een enorme drempel voor studenten met een beperking die de regeling willen aanvragen. Het risico op niet-gebruik van deze regeling is hierdoor groot.

Stand van zaken publieksinformatie studietoelage 2022-2023

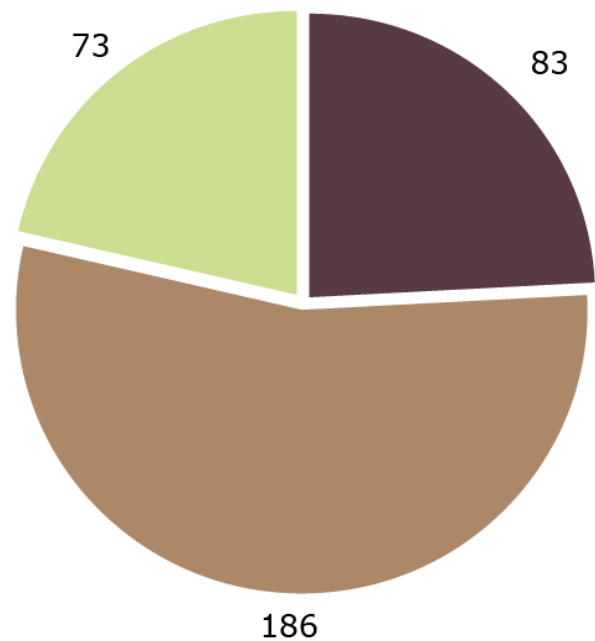
Status	Aantal 2022	Aantal 2023
geen info	128	83
onjuist of onvolledig	154	186
juist	63	73
Totaal	345	342

Het verschillende totaal aantal gemeentes in 2023 ten opzichte van 2022 wordt verklaard door een aantal gemeentes dat afgelopen jaar is gefuseerd.

Informatievoorziening 2022

Informatievoorziening 2023

Juist Onjuist of onvolledig Geen info Juist Onjuist of onvolledig Geen info

Figuur 1 Informatievoorziening 2022

Figuur 2 Informatievoorziening 2023

Oneerlijke verschillen tussen gemeenten

Per 1 april 2022 ging de nieuwe wetgeving voor studietoelage in, waarmee geregeld is dat gemeenten verplichte minimumbedragen moeten hanteren. Voor een 18-jarige student is dat per 1 juli 2023 €167 per maand. Ook is landelijk vastgelegd aan welke voorwaarden studenten moeten voldoen om in aanmerking te komen voor de studietoelage. Zo is er bijvoorbeeld geen vermogenstoets meer als voorwaarde om studietoelage te krijgen.

Te lage bedragen op de website

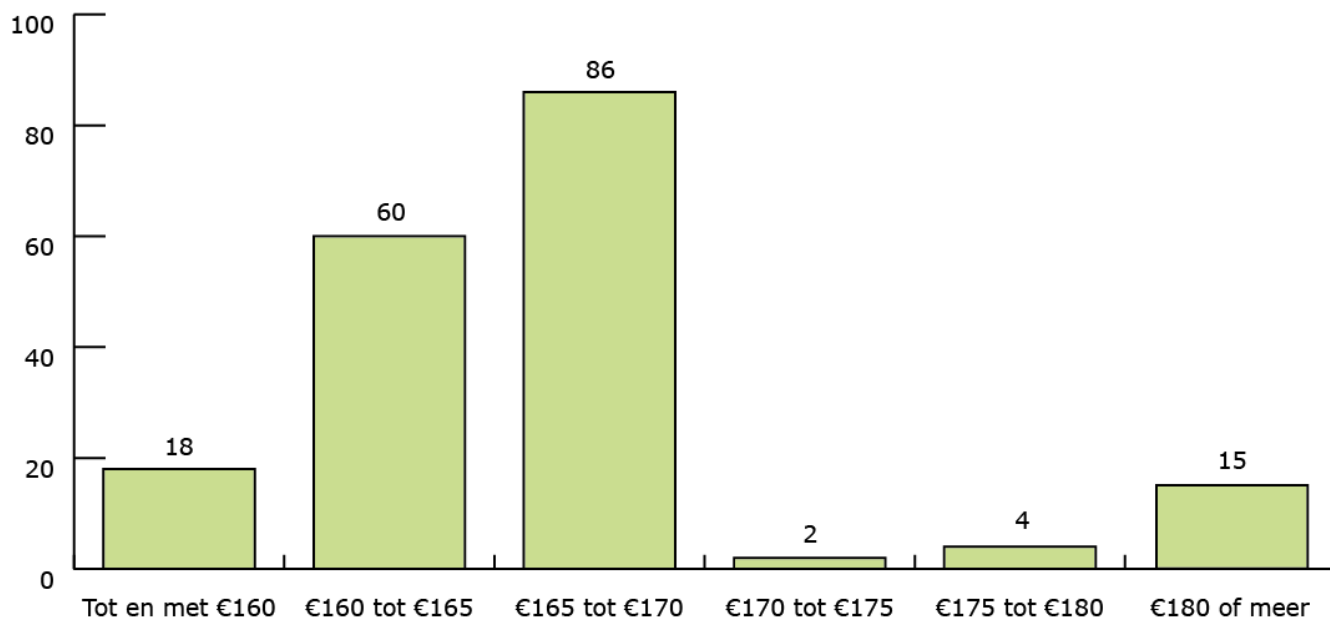
Uit het onderzoek blijkt dat gemeenten afwijken van die landelijke regels. Van de 186 gemeenten die bedragen vermelden op hun website, staat er bij bijna 42% (78 gemeenten) een te laag bedrag vermeld voor een 18-jarige student (zie figuur 3). Dat is niet in lijn met de landelijke normen die is afgesproken voor een 18-jarige, namelijk minimaal €167 per maand. Opvallend zijn Heumen en Leiderdorp, die respectievelijk €75 en €100 per maand vermelden.

Aanvullende voorwaarden

Gemeenten verschillen van elkaar in de aanvullende voorwaarden die zij stellen. Een groot aantal gemeenten stelt bijvoorbeeld de minimale leeftijdsvoorwaarde van 18 jaar, en noemt de vermogenstoets als voorwaarde. Dat is in strijd met de landelijke regeling die per 1 april 2022 geldt. Daarnaast geeft een aantal gemeenten aan dat studenten met een [levenlanglerenkrediet](#) zijn uitgesloten van studietoelage, en een aantal gemeenten doet dat niet. En een aantal gemeenten

stelt een doelgroepenindicatie voor de banenafpraak als voorwaarde voor studietoeslag.

Bedrag voor 18-jarige student volgens de website

Figuur 3 Bedrag dat wordt uitgekeerd aan 18-jarige student volgens de website van gemeente

Gemeenten verschillen bovendien van elkaar in de frequentie waarmee ze studietoeslag uitkeren (meestal maandelijks, maar soms 6x per jaar) en de frequentie waarmee je studietoeslag moet aanvragen. Zo eist gemeente Borsele bijvoorbeeld dat een student elke 6 maanden een nieuwe aanvraag doet. Opvallend is gemeente Gennep, die toetst of de studie arbeidsmarkt-relevant is, en geen studietoeslag uitkeert wanneer de gemeente vindt dat er te weinig perspectief is op werk.

Knelpunten in de aanvraagprocedure

Gemeenten verschillen bovendien sterk van elkaar als het gaat om de aanvraagprocedure die zij hanteren. Bij veel gemeenten kun je een formulier downloaden en opsturen, of via DigiD een aanvraag indienen. Op een aantal plaatsen is er bovendien een Jongerenloket of andere fysieke, telefonische of digitale hulplijn beschikbaar. Maar bij een aantal gemeenten moet de student telefonisch een aanvraagformulier opvragen. Als de ambtenaar inschat dat een student niet in aanmerking komt, en dus geen aanvraagformulier krijgt, kan de student daar geen bezwaar of beroep tegen aantekenen.

Oproep: maak studietoeslag vindbaar voor studenten

Het doel van de harmonisering van 1 april 2022 wordt dus niet bereikt: ruim 1,5 jaar na de invoering van deze wetgeving bestaan er nog steeds oneerlijke verschillen tussen gemeenten als het gaat om de bedragen, voorwaarden en aanvraagprocedure van de studietoeslag.

Het wordt hoog tijd dat studenten de juiste informatie kunnen vinden over de financiële regeling waar zij mogelijk recht op hebben. Wij doen daarom een oproep aan de demissionaire ministers Schouten (SZW) en Dijkgraaf (OCW).

Op 1 april 2024 – precies 2 jaar na de invoering van de huidige regelgeving rondom studietoeslag – is de publieksinformatie over studietoeslag bij 100% van de gemeenten op orde.

Lukt dat niet? Dan moeten we concluderen dat gemeenten niet in staat zijn om deze regeling uit te voeren. Laten we de regeling dan beleggen op een logische plek, namelijk bij DUO. Deal?

Ieder(in)

Bezoekadres

Churchillaan 11
5327 GV Utrecht

Postadres

Postbus 169
3500 AD
Utrecht

Telefoon: 030-720 00 00
Email: post@iederin.nl
Website: www.iederin.nl

